

Više ekoloških organizacija u Srbiji je krajem prošle godine počelo traži odgovore od kompanije Rio Tinto, o tome kako će iskopavanje ove rude uticati na životnu sredinu u okolini Loznice, u Zapadnoj Srbiji, gde se planira otvaranje rudnika za preradu jadarita. Ekološki aktivisti, Koalicija za održivo rudarstvo i Udruženja „odbranimo Jadar i Rađevinu“, „Ert trajv“ (Earth Thrive) i „Eko-put Bijeljina“, u saopštenju iz aprila 2021. godine su, kao osnovne probleme u projektu „Jadar“, izdvojili štetu po vode drinskog sliva, i to da je predviđeni rudnik štetan po lokalnu zajednicu.

„Ako se rudnik otvori, pitanje je samo kada će se dogoditi ekocid i kada ćemo dobiti drinsku vodu zagađenu teškim metalima i sumpornim kiselinama“, naveli su u saopštenju.

Zvezdan Kalmar, iz Koalicije za održivo rudarstvo i Udruženja „Odbranimo Jadar i Rađevinu“, u januaru 2021. godine, rekao je da je ideja otvaranja rudnika litijuma u Srbiji – neprihvatljiva.

„Smatramo da je [najavljeni] rudnik litijuma u Srbiji, kao takav, nepotreban, odnosno da je opasan za čitavo područje oko reke Jadar. Osim toga, ovaj projekat bio bio opasan ne samo za to područje, već i za reku Drinu, reku Savu, a u krajnjoj instanci, ugrozio bi i Beograd“, rekao je Kalmar za N1.

Kalmar je tada rekao da predviđeni projekat ugrožava stanovnike na oko 300 kvadratnih kilometara, odnosno preko 20 sela, nekoliko desetina hiljada ljudi i dvadeset hiljada poljoprivrednika.

Šta kaže Rio Tinto?

U istom intervju za N1, viši savetnik za zaštitu životne sredine kompanije Rio Tinto, Margareta Milosavljević, negirala je navode aktiviste o potencijalnoj šteti po životnu okolinu, i istakla da se ovaj projekat sprovodi „u skladu sa zakonskom regulativom Srbije, zakonskom regulativom Evropske Unije, i Rio Tinto standardima“.

Kompanija Rio Tinto se aktivno uključila i pokrenula kampanju da objasni iz svog ugla projekat Jadar, čim su se čule prve pritužbe u javnosti.

Na sastanku sa predstavnicima nevladinog sektora i aktivistima za zaštitu životne sredine, u četvrtak 3. juna, najavili su da će investirati više od 100 miliona dolara u zaštitu životne sredine i blizu 40 miliona dolara u postrojenje za preradu voda.

Glavna savetnica za zaštitu životne sredine u Rio Tintu, Margareta Milosavljević, izjavila je da je pitanje životne sredine u fokusu kompanije: „Za našu kompaniju je od velike važnosti odnos prema životnoj sredini i klimatskim promenama i u skladu sa tim upravljanju vodama se pristupa prema najvišim standardima u svim operacijama Rio Tinta, kako bi se ispunili ciljevi održivosti na koje smo se obavezali“.

Šta kaže država?

Ministarka rudarstva i energetike Zorana Mihajlović rekla je 6. maja da je cilj Vlade Srbije da razvija održivo rudarstvo i da je pitanje zaštite životne sredine ključno pitanje za sve odluke koje se budu donosile u vezi sa rudarskim projektima, pa i sa projektom istraživanja ležišta litijuma u okolini Loznice, odnosno projekta Jadar.

Sa predstavnicima Rio Tinto se 1. juna sreo i predsednik Srbije Aleksandar Vučić, koji je zahvalio kompaniji na spremnosti da razgovaraju o otvorenim pitanjima, kao i na „posvećenosti i razumevanju u pogledu zahteva za transparentnim radom i ispunjavanjem najzahtevnijih uslova u oblasti ekologije“, navodi se u saopštenju.

Predsednik Srbije je na konferenciji za novinare 4. juna rekao da će, ako bude potrebno, država raspisati referendum oko toga da li treba početi eksploataciju litijuma.

Izvor: slobodnaevropa.org